

Adriana Politaj

Andrzej Koza

Uniwersytet Ekonomiczny we Wrocławiu

DOFINANSOWANIE SAMOZATRUDNIENIA Z FUNDUSZU PRACY I PAŃSTWOWEGO FUNDUSZU REHABILITACJI OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH JAKO INSTRUMENT WSPARCIA PRZECIWDZIAŁANIA BEZROBOCIU

Wprowadzenie

Doświadczenia krajów wysoko rozwiniętych w zakresie stosowania instrumentów przeciwdziałania bezrobociu pokazują, że jednym z najskuteczniejszych instrumentów jest dofinansowanie samozatrudnienia osób bezrobotnych. Standardowo jest ono realizowane na podstawie dofinansowania ze środków publicznych. Poza tym, rozpoczynające działalność gospodarczą osoby bezrobotne otrzymują wiele przywilejów o charakterze podatkowym, często też mają prawo stosować uproszczone formy ewidencji i sprawozdawczości, a także bezpłatnie korzystają z fachowego doradztwa biznesowego, co ma im pomóc przetrwać najtrudniejszą, początkową fazę prowadzenia działalności.

Celem niniejszego artykułu jest próba analizy i oceny warunków prawnych i finansowych zakładania oraz prowadzenia własnej firmy przez osoby bezrobotne, a także porównanie atrakcyjności finansowej stosowanej pomocy finansowej oraz jej zakresu w przypadku osób bezrobotnych pełnosprawnych i niepełnosprawnych.

Analizie poddano podstawowe warunki prawne i finansowe otrzymania pomocy z Funduszu Pracy i Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych (PFRON) na przestrzeni lat 2008-2012.

Autorzy przyjęli następującą hipotezę badawczą: „Bezrobotne osoby niepełnosprawne, pomimo korzystniejszych zasad i zakresu dofinansowania samozatrudnienia oraz wsparcia działalności gospodarczej rzadziej podejmują trud założenia i prowadzenia własnej firmy niż bezrobotne osoby pełnosprawne”.

Autorzy korzystali z następujących metod badawczych: analizy oraz krytyki piśmiennictwa i aktów prawnych, a także analizy statystycznej.

1. Dofinansowanie samozatrudnienia osób bezrobotnych – podstawy prawne oraz zakres stosowania

Finansowanie samozatrudnienia osób bezrobotnych, zarejestrowanych w urzędach pracy jest prowadzone przede wszystkim z Funduszu Pracy, a w przypadku bezrobotnych osób niepełnosprawnych z PFRON. W tab. 1 przedstawiono podstawowe warunki otrzymania dofinansowania na samozatrudnienie przez bezrobotną osobę pełnosprawną oraz bezrobotną osobę niepełnosprawną. Z poniższego zestawienia tabelarycznego wynika, iż osoby niepełnosprawne mogą liczyć na znacznie większe dofinansowanie niż osoby pełnosprawne. Bezrobotny niepełnosprawny może ubiegać się o dotację do kwoty odpowiadającej 15-krotnemu przeciętnemu wynagrodzeniu, co np. w końcu 2012 r. stanowiło równowartość 52 653,30 zł. Osoby pełnosprawne mogły liczyć na dotację do kwoty odpowiadającej 6-krotności przeciętnego wynagrodzenia, czyli np. w końcu 2012 r. nie więcej niż 21 061,32 zł.

Tabela 1

Podstawy prawne i zakres dofinansowania samozatrudnienia osób bezrobotnych
(stan prawny na dzień 31.12.2012 r.)

Osoba pełnosprawna		Osoba niepełnosprawna	
Dotacja na rozpoczęcie działalności gospodarczej			
Warunki prawne	Uwagi	Warunki prawne	Uwagi
Bezrobotny, zarejestrowany w powiatowym urzędzie pracy; jednorazowo środki na podjęcie działalności gospodarczej. Minimalny okres trwania przedsiębiorstwa: 12 miesięcy	Dotacja do 6-krotności przeciętnego wynagrodzenia. Zabezpieczenie zwrotu: poręczenie, weksel, blokada rachunku bankowego, akt notarialny o poddaniu się egzekucji przez dłużnika	Osoba niepełnosprawna zarejestrowana w powiatowym urzędzie pracy jako bezrobotna albo poszukująca pracy. Jednorazowo środki na podjęcie działalności gospodarczej. Minimalny okres trwania firmy: 24 miesięcy	Podjęcie po raz pierwszy działalności gospodarczej, ponowne podjęcie działalności, jeżeli upłynęło co najmniej 12 miesięcy od zaprzestania prowadzenia tej działalności. Zabezpieczenie zwrotu kwoty: poręczenie, weksel, gwarancja bankowa, zastaw na prawach lub rzeczach, blokada rachunku bankowego, akt notarialny o poddaniu się egzekucji przez dłużnika

cd. tabeli 1

Finansowanie składek na ubezpieczenia społeczne			
Warunki prawne	Uwagi	Warunki prawne	Uwagi
Brak refundacji	x	PFRON refunduje obowiązkowe składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe	Refundacja obowiązkowych składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe przysługuje w wysokości: – 100% osobom ze znacznym stopniem niepełnosprawności; – 60% osobom z umiarkowanym stopniem niepełnosprawności; – 30% osobom z lekkim stopniem niepełnosprawności
Dofinansowanie do oprocentowania kredytu bankowego zaciągniętego w związku z prowadzeniem działalności gospodarczej			
Warunki prawne	Uwagi	Warunki prawne	Uwagi
Brak dofinansowania	x	Osoba niepełnosprawna prowadząca działalność gospodarczą może otrzymać ze środków PFRON dofinansowanie do wysokości 50% oprocentowania kredytu bankowego zaciągniętego na kontynuowanie tej działalności	Warunek: 1) nie korzystała z pożyczki na podjęcie działalności gospodarczej lub rolniczej albo pożyczka została w całości spłacona lub umorzona; 2) nie otrzymała bezzwrotnych środków na podjęcie działalności gospodarczej lub rolniczej albo prowadziła tę działalność co najmniej przez 24 miesiące od dnia otrzymania pomocy na ten cel

Źródło: Ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy. Dz. U. z 2008 r. Nr 69, poz. 415 z późn. zm. oraz Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 25 lipca 2011 r. w sprawie dokonywania refundacji kosztów wyposażenia lub doposażenia stanowiska pracy dla skierowanego bezrobotnego oraz przyznawania bezrobotnemu środków na podjęcie działalności gospodarczej. Dz. U. z 2011 r. Nr 155, poz. 922. Ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych. Dz. U. z 2011 r. Nr 127, poz. 721 z późn. zm. oraz Rozporządzeniu Ministra Pracy i Polityki Społecznej z 17 października 2007 r. w sprawie przyznania osobie niepełnosprawnej środków na podjęcie działalności gospodarczej, rolniczej albo wniesienie wkładu do spółdzielni socjalnej. Dz. U. nr 194, poz. 1403 ze zm.

Należy przy tym dodać, że osoba niepełnosprawna musiała prowadzić założoną firmę dwa lata, a osoba pełnosprawna tylko rok. Dodatkowo niepełnosprawny przedsiębiorca mógł zwrócić się do PFRON o refundację części składek na ubezpieczenia społeczne oraz dofinansowanie do 50% oprocentowania kredytów zaciągniętych w związku z prowadzoną działalnością gospodarczą.

Pełnosprawny przedsiębiorca takich możliwości już nie miał. Sam musiał opłacać składki na ubezpieczenia społeczne i nie miał możliwości otrzymania dofinansowania na pokrycie części odsetek od kredytów bankowych zaciągniętych na poczet działalności gospodarczej.

2. Finansowanie samozatrudnienia osób bezrobotnych z Funduszu Pracy i PFRON w Polsce w latach 2008-2012

W latach 2008-2012 systematycznie rosło bezrobocie w Polsce. W 2008 r. w urzędach pracy było zarejestrowanych 1473,8 tys. osób bezrobotnych (tab. 2). W przeciągu następujących czterech lat ich liczba uległa zwiększeniu o 663 tys. osób. Wśród osób pełnosprawnych tempo wzrostu było mniejsze niż wśród osób niepełnosprawnych. W 2012 r. liczba zarejestrowanych pełnosprawnych osób bezrobotnych sięgnęła 2 025,3 tys. i była większa niż w 2008 r. o 624,6 tys. osób, co stanowiło przyrost na poziomie 44,6%.

Tabela 2

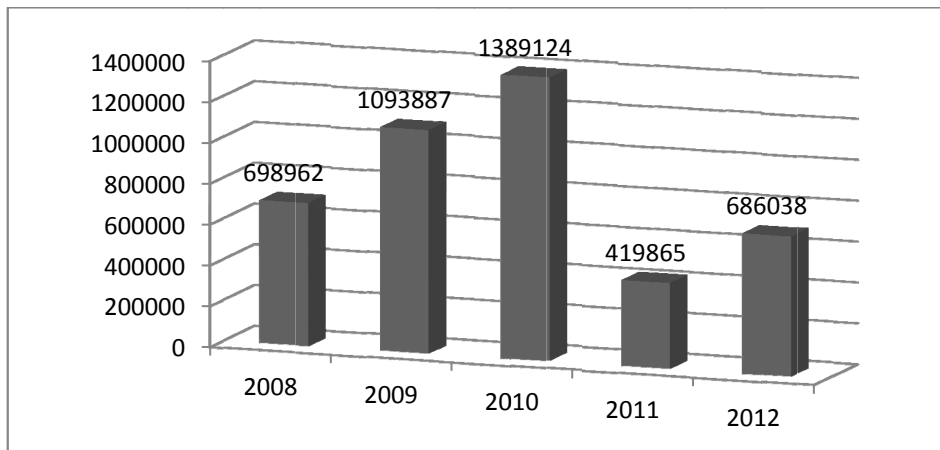
Liczba osób bezrobotnych ogółem, pełnosprawnych i niepełnosprawnych zarejestrowanych w urzędach pracy w Polsce w latach 2008-2012

Rok	Bezrobotni				
	Ogółem (w tys. osób)	Pełnosprawni		Niepełnosprawni	
		(w tys. osób)	Dynamika w % (rok poprzedni = 100)	(w tys. osób)	Dynamika w % (rok poprzedni = 100)
2008	1473,8	1400,7	100,0	73,1	100,0
2009	1892,7	1798,2	128,4	94,5	129,3
2010	1954,7	1854,4	103,1	100,3	106,1
2011	1982,7	1878	101,3	104,7	104,4
2012	2136,8	2025,3	107,8	111,5	106,5

Źródło: Rynek pracy w Polsce w latach 2008-2012. Dane Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej Departament Rynku Pracy, <http://www.mpips.gov.pl/analizy-i-raporty/raporty-sprawozdania/rynek-pracy/sytuacja-na-ryнку-pracy/> [20.09.2013].

Liczba bezrobotnych osób niepełnosprawnych w tym samym okresie zwiększyła się o 38,4 tys., co stanowiło przyrost o 52,5%. Jednym ze sposobów na przeciwdziałanie bezrobociu miało być udzielanie pomocy finansowej na założenie własnej firmy. Głównym źródłem miał być Fundusz Pracy, a w przypadku bezrobotnych osób niepełnosprawnych PFRON.

W latach 2008-2012 na samozatrudnienie wydatkowano z Funduszu Pracy łącznie prawie 4,3 mld zł (rys. 1).

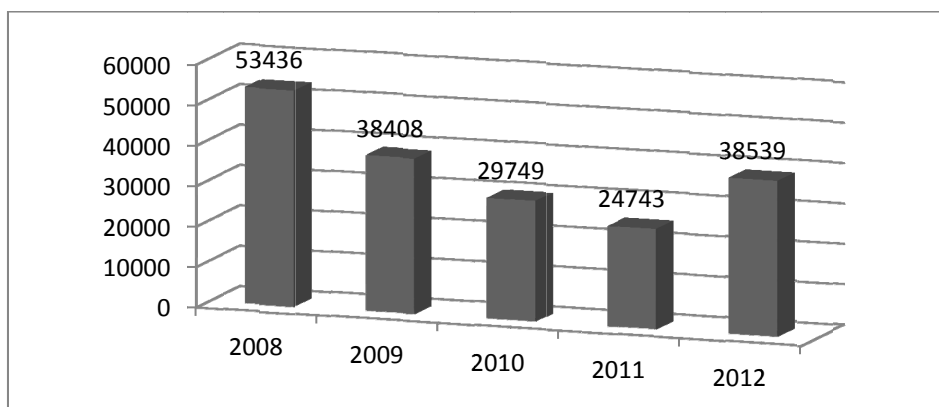

Rys. 1. Kwoty w tys. zł przekazane z Funduszu Pracy na samozatrudnienie osób bezrobotnych w Polsce w latach 2008-2012

Źródło: Efektywność podstawowych form promocji zatrudnienia i aktywizacji zawodowej bezrobotnych finansowanych z Funduszu Pracy w latach 2008-2012. Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej, Departament Funduszy.

W latach 2008-2010 obserwuje się dynamiczny wzrost kwot przeznaczanych z tego funduszu na założenie własnej firmy przez osobę bezrobotną. W tym okresie wydatkowano prawie 3,2 mld zł, czyli 75% kwot z całego okresu objętego analizą. W 2011 r. ponad trzykrotnie zmniejszono kwoty przeznaczone z Funduszu Pracy na samozatrudnienie. Wynikało to przede wszystkim ze znacznie mniejszych kwot przeznaczonych samorządom na realizację aktywnych programów rynku pracy. W 2012 r. kwota przeznaczona na dotacje osobom bezrobotnym zakładającym własne firmy była o ponad 63% większa niż w 2011 r., jednakże o ponad 60% mniejsza niż w najlepszym pod tym względem 2010 r.

W latach 2008-2012 łączne kwoty przeznaczane z PFRON na samozatrudnienie bezrobotnych osób niepełnosprawnych osiągnęły poziom 184,9 mln zł (rys. 2). W latach 2008-2011 starostowie, w gestii których znalazły się te środki, zmniejszali kwoty przeznaczane na samozatrudnienie niepełnosprawnych osób bezrobotnych. W 2008 r. przekazano z PFRON w formie dotacji na samozatrudnienie bezrobotnych osób niepełnosprawnych kwotę ponad 53,4 mln zł. W kolejnych trzech latach kwoty na tworzenie własnych firm przez osoby niepełnosprawne systematycznie malały i w 2011 r. osiągnęły 24,7 mln zł, czyli niewiele ponad 46% kwot z 2008 r. W 2012 r. nastąpił ponowny wzrost środków finansowych pochodzących z PFRON przekazanych na samozatrudnienie bezrobotnych osób niepełnosprawnych do kwoty ponad 38,5 mln zł, czyli do poziomu wydatków w 2009 r.

Rys. 2. Kwoty w tys. zł przekazane z Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych na samozatrudnienie bezrobotnych osób niepełnosprawnych w Polsce w latach 2008-2012

Źródło: Badania i Analizy PFRON, Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, Warszawa, http://www.pfron.org.pl/portal/pl/70/77/Badania_i_analizy_PFRON.html [20.09.2013].

Środki wydatkowane z Funduszu Pracy i PFRON umożliwiły osobom bezrobotnym pełnosprawnym i niepełnosprawnym utworzenie dla siebie łącznie 264 943 miejsc pracy (tab. 3).

Tabela 3

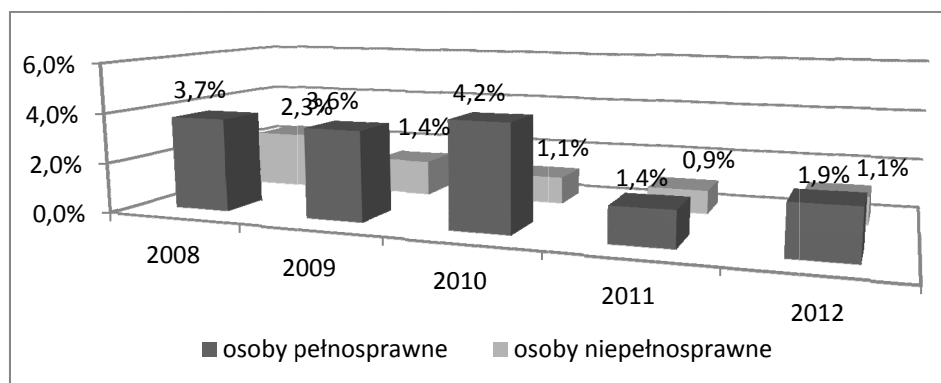
Liczba samozatrudnionych osób bezrobotnych oraz średnie kwoty dotacji z Funduszu Pracy i PFRON w Polsce w latach 2008-2012

Rok	Dotacje na samozatrudnienie:			
	z Funduszu Pracy		z PFRON	
	samozatrudnieni	średni koszt	samozatrudnieni	średni koszt
2008	52155	13401,63	1676	31883,17
2009	63964	17101,60	1338	28705,46
2010	77017	18036,59	1080	27545,34
2011	26108	16081,84	973	25429,33
2012	39410	17407,71	1222	31537,96
2008-2012	258654	16577,65	6289	29396,6

Źródło: Efektywność podstawowych form promocji zatrudnienia i aktywizacji zawodowej bezrobotnych finansowanych z Funduszu Pracy w latach 2008-2012 op. cit. oraz Badania i Analizy PFRON, op.cit., http://www.pfron.org.pl/portal/pl/70/77/Badania_i_analizy_PFRON.html [20.09.2013].

Z tej grupy 258 654 osób to osoby pełnosprawne (97,6% ogółu samozatrudnionych), a pozostałe 6 289 osób to osoby niepełnosprawne (2,4% ogółu samozatrudnionych). Średni koszt otwarcia własnej firmy przy współdziałaniu Funduszu Pracy i PFRON przez osobę bezrobotną to 22 987,13 zł, z czego przedsiębiorca pełnosprawny dostawał średnio na założenie własnej firmy 16 577,65 zł, a niepełnosprawny 29 396,60 zł.

Osoby bezrobotne relatywnie rzadko decydowały się w latach 2008-2012 na podjęcie działalności gospodarczej. Osoby bezrobotne pełnosprawne, które podjęły ryzyko założenia własnej firmy, korzystające z dotacji z Funduszu Pracy, stanowiły średnio niecałe 3,6% ogółu bezrobotnych pełnosprawnych (rys. 3).

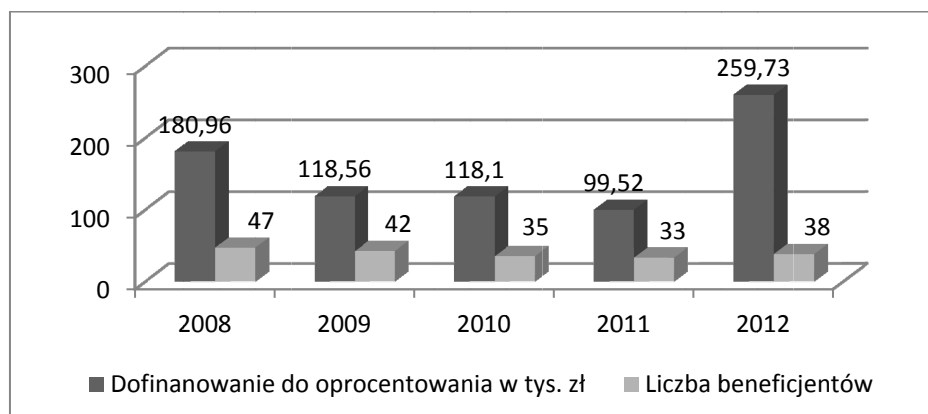

Rys. 3. Odsetek osób bezrobotnych, które podjęły działalność gospodarczą finansowaną z Funduszu Pracy i PFRON w Polsce w latach 2008-2012

Źródło: Na podstawie danych z tab. 2 i 3.

W tym samym okresie bezrobotne osoby niepełnosprawne, które otrzymały dotację na samozatrudnienie z PFRON średnio stanowiły niecałe 1,4% ogółu bezrobotnych osób niepełnosprawnych.

Osoby niepełnosprawne prowadzące własną firmę w niewielkim stopniu korzystały z dopłat do oprocentowania kredytów bankowych zaciągniętych w związku z prowadzoną działalnością gospodarczą. W latach 2008-2012 łącznie otrzymały z PFRON na ten cel kwotę 776,9 tys. zł (rys. 4). Z tej formy wsparcia skorzystało jedynie 195 osób niepełnosprawnych, co w relacji do łącznej liczby osób niepełnosprawnych, które otrzymały dotację z PFRON na samozatrudnienie stanowiło zaledwie 3,1%. W 2008 r. 47 przedsiębiorców niepełnosprawnych skorzystało z tej formy pomocy finansowej.

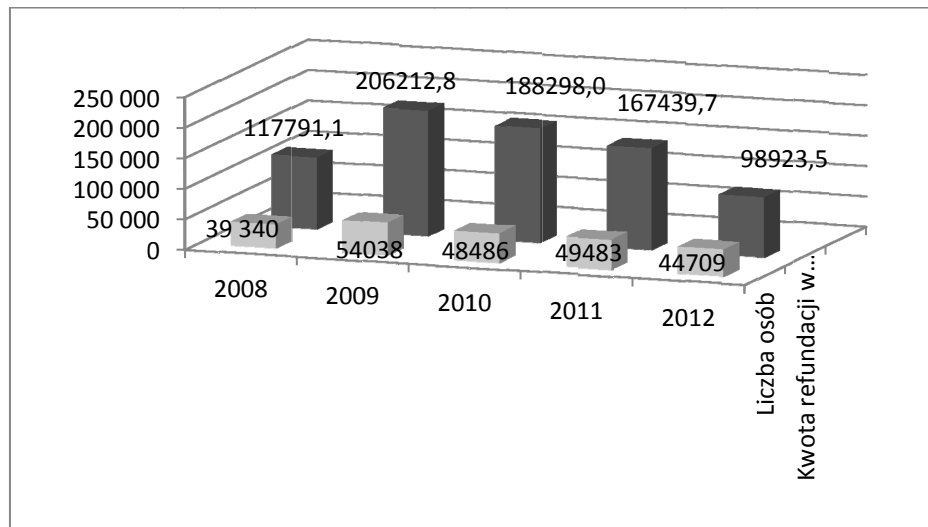
Rys. 4. Dofinansowanie do oprocentowania kredytów bankowych, zaciągniętych przez niepełnosprawnego przedsiębiorcę w związku z prowadzoną działalnością gospodarczą w Polsce w latach 2008-2012

Źródło: Badania i Analizy PFRON, op.cit., http://www.pfron.org.pl/portal/pl/70/77/Badania_i_analizy_PFRON.html [20.09.2013].

W kolejnych trzech latach następował systematyczny spadek zainteresowania taką pomocą z PFRON. W 2011 r. jedynie 33 przedsiębiorców niepełnosprawnych skorzystało z dofinansowania odsetek bankowych. W 2012 r. nastąpiło zwiększenie liczby osób objętych tą formą pomocy z PFRON. Również zdecydowanie zwiększyła się łączna kwota pomocy przyznanej z tego Funduszu, osiągając największy poziom dofinansowania w całym okresie objętym analizą.

Zdecydowanie większą popularnością niż dofinansowanie odsetek od kredytów i pożyczek cieszyły się refundacje składek na ubezpieczenia społeczne, przekazywane z PFRON niepełnosprawnym przedsiębiorcom. W latach 2008-2012 z tej formy wsparcia działalności gospodarczej osób niepełnosprawnych skorzystało łącznie 236 056 osób, na łączną kwotę 778 665,2 tys. zł (rys. 5). Średnio na jednego przedsiębiorcę niepełnosprawnego przypadało zatem 3 298,6 zł. W latach 2008-2009 widoczny jest gwałtowny wzrost kwot wypłacanych na refundację składek na ubezpieczenia społeczne oraz liczby niepełnosprawnych przedsiębiorców, którzy skorzystali z tej formy pomocy finansowej.

Rys. 5. Kwota refundacji składek na ubezpieczenia społeczne w tys. zł oraz liczba niepełnosprawnych beneficjentów w Polsce w latach 2008-2012

Źródło: Dane PFRON – Wydział Dofinansowań Rynku Pracy.

W przeciągu jednego roku kwota refundacji składek na ubezpieczenia społeczne wypłaconych z PFRON uległa prawie podwojeniu (z 117,8 mln zł w 2008 r. do 206,2 mln zł w 2009 r.). Również nastąpił wzrost liczby beneficjentów tej pomocy, tj. osób niepełnosprawnych prowadzących działalność gospodarczą, którzy zwrócili się do Funduszu o refundację składek na ubezpieczenia społeczne. W latach 2010-2012 następował generalny spadek kwot refundacji składek na ubezpieczenia społeczne oraz liczby beneficjentów wypłacanych kwot refundacji. W 2012 r. zmniejszyła się dość znacznie liczba osób niepełnosprawnych, które wystąpiły o refundację składek. Było to w znacznym stopniu spowodowane wprowadzonymi w połowie 2011 r. zmianami zasad refundacji składek, polegającymi m.in. na zmniejszeniu kwot refundacji osobom niepełnosprawnym lżej kalekim (niepełnosprawnym w stopniu umiarkowanym i lekkim), którzy zdecydowanie najczęściej prowadzili działalność gospodarczą i występowali o refundację składek z Funduszu.

Podsumowanie

Przeprowadzone przez autorów niniejszego opracowania badania potwierdziły przyjętą we wprowadzeniu do niniejszego artykułu hipotezę badawczą.

W latach 2008-2012, tj. w dobie wyraźnego spowolnienia gospodarczego w Polsce, tempo wzrostu bezrobocia osób niepełnosprawnych było znacznie większe niż wśród osób pełnosprawnych. Osoby niepełnosprawne rzadziej podejmowały trud i ryzyko samozatrudnienia niż osoby pełnosprawne. W latach 2008-2012, w przypadku osób pełnosprawnych przeciętnie 3,6% osób bezrobotnych zakładało własne firmy, korzystając z dotacji z Funduszu Pracy. Dotacje z PFRON umożliwiły założenie własnej firmy osobom niepełnosprawnym stanowiącym średnio 1,4% ogółu zarejestrowanych osób bezrobotnych, legitymujących się udokumentowaną niepełnosprawnością.

Brak stabilności przepisów prawa dotyczącego wsparcia finansowego niepełnosprawnych przedsiębiorców, a zwłaszcza uzależnienie wysokości refundacji części składek na ubezpieczenia społeczne od stopnia niepełnosprawności wprowadzone w 2011 r. skutkowało znacznym zmniejszeniem w 2012 r. liczby osób występujących do PFRON o zwrot tych składek. Gwałtownie zmalały również kwoty wypłacane z tego tytułu ze środków PFRON, co w obliczu kłopotów finansowych Funduszu poprawiło nieco jego sytuację finansową kosztem sytuacji finansowej firm prowadzących przez osoby niepełnosprawne. Zmiany przepisów dotyczących refundacji wydatków ponoszonych na opłacenie składek na ubezpieczenia społeczne przez osoby niepełnosprawne mogły mieć zatem negatywny wpływ na atrakcyjność samozatrudnienia jako formy przeciwdziałania bezrobociu, zwłaszcza wśród osób najlżej kalekich.

Nieatrakcyjnym instrumentem wsparcia przedsiębiorczości osób niepełnosprawnych okazało się umożliwienie otrzymania zwrotu 50% odsetek od zaciągniętych kredytów i pożyczek w związku z prowadzoną działalnością gospodarczą. Z tej pomocy finansowej korzystało od 33 do 47 niepełnosprawnych przedsiębiorców. Przyczyn tak małej atrakcyjności tego instrumentu można się dopatrywać m.in. w braku zdolności kredytowej osób prowadzących działalność gospodarczą oraz niepewnej sytuacji makroekonomicznej i brakiem trwałych perspektyw poprawy koniunktury gospodarczej w kraju i zagranicą.

Oprócz powyższych przyczyn, mniejszej aktywności gospodarczej bezrobotnych osób niepełnosprawnych niż pełnosprawnych należy upatrywać w czynnikach pozaekonomicznych, takich jak: rodzaj i stopień schorzenia, wszechobecne bariery architektoniczne oraz komunikacyjne (szczególnie dotkliwe dla osób z dysfunkcjami ruchu, mowy, wzroku, słuchu), mniejszych predyspozycjach wynikających z przeciętnie gorszego wykształcenia i braku doświadczenia w prowadzeniu biznesu.

Autorzy niniejszego artykułu stoją na stanowisku, że osoby niepełnosprawne cechują się mniejszym zainteresowaniem podejmowania ryzyka prowadzenia działalności gospodarczej i wyjścia w ten sposób z bezrobocia i to pomimo zdecydowa-

nie większej pomocy finansowej kierowanej z PFRON niż osoby pełnosprawne, którym jest przyznawana znacznie mniejsza pomoc finansowa z Funduszu Pracy. Rozmiary pomocy przyznawanej osobom niepełnosprawnym są zatem zbyt małe w stosunku do oczekiwań bezrobotnych osób niepełnosprawnych, a także pozostałe bariery pozaekonomiczne stanowią zbyt dużą przeszkodę, której nie jest w stanie pokonać przytłaczająca większość bezrobotnych osób niepełnosprawnych.

W celu poprawy aktywności gospodarczej osób bezrobotnych, w szczególności niepełnosprawnych, konieczne jest zintensyfikowanie działań legislacyjnych upraszczających procedury i zmniejszające wymagania związane z zakładaniem działalności gospodarczej. Znaczna część osób bezrobotnych nie ma możliwości wskazania wystarczającego zabezpieczenia finansowego wymaganego przez urzędy pracy, co – jak podkreślają osoby bezrobotne – praktycznie uniemożliwia im skorzystanie z dotacji na samozatrudnienie. Ponadto autorzy postulują rozważenie możliwości zwolnienia samozatrudnionych z płacenia podatków dochodowych przez okres jednego roku w przypadku osób pełnosprawnych i dwóch lat w przypadku osób niepełnosprawnych następujące po okresie obowiązkowego utrzymania działalności dotowanej ze środków urzędów pracy. Warunkiem miałyby być wykorzystane niezapłaconych kwot podatków dochodowych na rozwój firmy (np. na inwestycje majątkowe, zatrudnienie kolejnej osoby itp.). Pozwoliłoby to utrzymać się na rynku dłużej niż stawiane ustawowo wymagania w zakresie minimalnego okresu prowadzenia działalności gospodarczej założonej dzięki dotacjom z Funduszu Pracy i PFRON. Oprócz tego, dla zwiększenia zainteresowania osób bezrobotnych samozatrudnieniem konieczna jest głębsza zmiana klimatu gospodarczego w kraju oraz zdecydowana poprawa koniunktury gospodarczej zmniejszające ryzyko niepowodzenia przedsięwzięcia i konieczności zwrotu otrzymanych dotacji wraz z odsetkami, co w opinii osób bezrobotnych jest jedną z ważniejszych przyczyn rezygnacji przez te osoby z ubiegania się o dotacje z urzędów pracy na samozatrudnienie.

Literatura

- Badania i Analizy PFRON, Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, Warszawa, http://www.pfron.org.pl/portal/pl/70/77/Badania_i_analizy_PFRON.html [20.09.2013].
- Efektywność podstawowych form promocji zatrudnienia i aktywizacji zawodowej bezrobotnych finansowanych z Funduszu Pracy w latach 2008-2012. Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej, Departament Funduszy.
- Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z 17 października 2007 r. w sprawie przyznania osobie niepełnosprawnej środków na podjęcie działalności gospo-

darczej, rolniczej albo wniesienie wkładu do spółdzielni socjalnej. Dz. U nr 194, poz. 1403 ze zm.

Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 25 lipca 2011 r. w sprawie dokonywania refundacji kosztów wyposażenia lub doposażenia stanowiska pracy dla skierowanego bezrobotnego oraz przyznawania bezrobotnemu środków na podjęcie działalności gospodarczej. Dz. U. z 2011 r. Nr 155, poz. 922.

Rynek pracy w Polsce w latach 2008-2012. Dane Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej Departament Rynku Pracy, <http://www.mpips.gov.pl/analizy-i-raporty/raporty-sprawozdania/rynek-pracy/sytuacja-na-ryнку-pracy/> [20.09.2013].

Ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych. Dz. U. z 2011 r. Nr 127, poz. 721 z późn. zm.

Ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy. Dz. U. z 2008 r. Nr 69 poz. 415 z późn. zm.

GRANTS FOR SELFEMPLOYMENT FROM LABOUR FUND AND STATE FUND FOR REHABILITATION OF HANDICAPPED PERSONS AS AN INSTRUMENT OF COUNTERACTION OF UNEMPLOYMENT

Summary

The unemployed can receive grants from the Labour Fund and the State Fund for Rehabilitation of Handicapped Persons to self-employment. In 2008-2012, benefited from such financial help 264943unemployed. This represented an average of about 3% of the total unemployed in this years. People with disabilities rarely take this way out of unemployment than non-disabled people, despite the much greater financial assistance. This was driven in large part the effects of disability and other non-economic factors.